

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ на годину 4
фор., на по године 2 фор.За АУСТРО-УГАРСКУ БОС-
НУ и ХЕРЦЕГОВИНУ на год.
6 фор., на по год. 3 фор.За све остале земље годишње
20 фран. у алату, на по године
10 фран. у алату.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се поштанском
упутницом непосредно админи-
страцији „Глас Црногораца“ на
Цетиње, или отицајући поштом
на коју дато пошту, а
коме је наручије, г. Перу Рама-
дановићу, к. п. агенту у Котору.
Донеси се шаљу уредништву.
Рукописи се не враћају.За огласе плаћа се: за сваку
ријеч или за број од пет цифа-
ра по 2 новчића за први пут, а
за сваки даљи пут по 1 новчић.

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ.

— Њ. Кр. В. Господар у не-
дјељу примио је у свечаној ауди-
јенцији г. Болати, новог изванред-
ног посланика и опуномоћеног ми-
нистра Краљевине Италије. При
предаји и примању акредитива изми-
јењени су били најсрдачнији говори.
Из говора г. Болати доносимо сле-
деће мјесто: „У вршењу моје мисије
знају се надахнути фамилијарним
везама тако тијесне и срдачне ин-
тимности које су се утврдиле изме-
ђу Династије Савојске и Династије
Петровић—Његоша, одкад је моја
Узвишена Владарка ступила на зем-
љинте нове своје домовине, гдје је
са Њених врлина и Њене љубавно-
сти била убрзо окружена поштова-
њем пуних љубави народа итали-
јанскога који се тако придружио
избору срца свога Краља.“ Го-
сподина посланика допратио је у
Двор и отпратио дворски маршал г.
Андрија Радовић, у парадним коли-
ма. Пред Двором је била упарађена
почасна чета редовне војске са му-
зиком, која је свирала италијански
краљевски марш. Публика је с по-
штовањем поздрављала новог ита-
лијанскога посланика.

— У понедељник на рођен-дан
Њ. В. Краља Виктора Емануила III
било је благодарење у дворској ка-
пели, у присуству Њ. В. Краљ. ВВ.
Књаза Господара, Књагиње Милене,
Књаза Данила и Књагиње Милице,
Њ. В. ВВ. Књаза Франца Јосифа и
Књагиње Ане Батемберг, Књаза
Мирка и Књагиње Ксентије, госп.
маркиза Кастелбјанка са госпођом,
г. Болати и наших министара. По-
слије благодарења г. Болати пришао
је у свом стању честитања. Од стра-
не Двора одио је на честитање двор-
ски маршал а од стране књажевске
владе наш министар иностраних дје-
ла са својим секретарима. За вријеме
честитања пред стањем је свирала
војена музика. У вече је био у Дво-
ру фамилијарни објед, на ком су би-
ли г. маркиз Кастелбјанко са госпо-
ђом и г. Болати.

— У уторник Књажевска Фами-
лија пошла је на Ријеку.

— У сриједу је отпутовао са
Цетиња г. Маркиз Кастелбјанко са
госпођом на своје ново опредјељење.
Прије поласка били су се окупили
у његовом стану многи његови при-
јатељи и поштоваоци да га испрате.
Ту су била и неколика преставника
цетињске општине. Растајак је био
врло срдчан. Г. маркиз за вријеме
своје дуге службе на Цетињу сте-
као је и оставио доста пријатеља и
најљепшу успомеу међу нама.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

Цетиње, 2 новембра.

Поводом смрти Ли-Хун-Чапа
„Петроградски Вѣдомости“ пишу:
„Смрт Ли-Хун-Чапа велик је губи-
так не толико за Китај колико за
остале велесиле. У лицу овога пре-
даровитог и преувиђавног старца не-
помирљиви и у највећим својим све-
тињама увијешени Исток још је пру-
жао помирљиву руку оном Западу,
који је под изговором хришћанства
и културе од времена на вријеме
настао на исповинско царство Бог-
дихана... Сада између два неприја-
тељска свијета нема посљедње коп-
че. Без сваке сумње реакциони па-
триоти китајски падљиваће просвје-
ћеније и либералније елементе. Пе-
кин је изгубио сваки значај има већ
година и по дана и изгледа да ће
остати самом сјенком негдашње пре-
стонице. Пошто једном нема се с
ким ту ни говорити, смијешно је и
чудновато, у очекивању двора, ту
држати дипломате. Док је био жив
Ли-Хун-Чан, који их је забављао
бесједом и вјешто их између себе
свађао, могло се тјешити илузијама.
да је могуће ријешити или послједе
послије стаљни споразум. А сада са
китајским државником од Китаја је
одлето његов добри геније, који је
био кадар у критичком часу дати
својој влади правилан савјет да се
угишају страсти иностраних непри-
јатеља... Са позоришне одлази ти-
пична слика остаралог Китајца чи-
сто крвни, широког политичког хо-
ризонта који је тачно схваћао ствари
и имао срећне идеје у часовима кри-
за, које су пријетиле његовој отаџ-
бини. Често се истиче питање: дали
је био покојник убјеђени патриота
или просто лукави опортунист јели
вбила он цијенио западну културу
и искрено желио реформе у Китају?
Још назад десет година љубимац
старе Царице показивао се ватреним
поборником реформа. тежио је да
види своју земљу боље оружану,
достојније управљену, искусније сту-
пајућу у круг осталих држава. Ота-
да је много воде протекло. Китајци
су доста пострадали кроз то вријеме
због свога повјерења према разним
инструкторима и лиферантима оружја;
доста се користио китајском вла-
дом когод је могао. Чим је уступ-
љивија и склопија била китајска вла-
да, тим су се отвореције појављива-
ли захтјеви новоземаца, који су од
ње отимали обећање иза обећања...
С каквим је горким мислима умпао
обманути у својим најскривенијим
идеама Ли-Хун-Чан, јасно је свако-
ме непредубјеђеноме човјеку. Ако је
нама Јевропејцима тешко сада жи-
вјети посред свакочасног разногла-
сија између виших завјета и тешке
грубе стварности, што је морао
испаћити Азијат до мозга у кости-
ма, фанатични приврженик урођеног
бића, стари и мудри државник?
Двадесети вијек је отпочео поучан
за потомство. На једном крају сви-
јета многомилиони народ, на очима
образованих народа, напреже се да
уништи шаку јунака који умиру за
отаџбину. На другом крају све нај-
спљније државе нападе су најслаби-
ју, сасвим у војеном обзиру непри-
правну, ипак без икаква успјеха.
Док су се ти догађаји јављали, авар-

хизам — ова посљедња ријеч запад-
ног безвјерија и наравственог одре-
ђења — одлучније него ли икад прије
подигао је главу и нанео удар...
преставнику демократије, баш у ча-
су, кад се власт братимила с наро-
дом на светковини слободне утакми-
це и труда. Што је морао мислити
и осјећати китајски Бисмарк, видећи
то душевно разилажење које руши
запад, те похлепе и лажни, ту про-
палу игру негдашњим великим иде-
алима?“

И „Н. Време“ проговорило је врло
симпатично о посјети Великог Књаза
Михаила у Будимпешти, што мора
свакоме да у очи пане. „Срдачни
дочек — вели петроградски лист —
што је Велики Књаз Михаил Нико-
лајевић нашао у становништву бу-
димпештанском, и озбиљна разми-
шљања мађарске штампе, која је ра-
зумјела и оцијенила значај тога ла-
скавог за угарску престоницу дога-
ђаја, беспорни је знак времена. У
овој посјети Мађари виде не само за-
љих ласкаво ново признање потпуно
њихове равноправности у Аустро-
Угарској монархији, него и повуспо-
пу у непрекидној верзији појава рус-
ке свјетске политике. Не могу се не
честитати и саопштења „Политичко
Кореспонденце“, да би мађарски по-
литички кругови са великим задо-
вољством предуселли пријатељскије
уважаме односе између руске и ма-
ђарске штампе. Између нас и Мађа-
ра нема такве пропасти, како је до
ту скоро могло изгледати. Економ-
ска и трговинска тежња Угарско на
Балкан кроз Босну и Србију не
искључује мирну утакмицу. Остаје
питање о угарским Словенима: Сло-
вацима, Србима, Хрватима и прикар-
патским Русима. Због њих се на
једном подвргавају нападајима угар-
ска влада. Наравно, није у нашој
власти да измијенимо наше братске
одnose према саплеменним нам наро-
дима али јест у власти Мађара да
одебаје угарске Словене у наци-
оналном опстанку, у ком им не би би-
ло потребито наше саучешће. А то не
би било тако тешко и тако опасно за
Угарску, кад је она једном увјерена,
да ми признајемо Угарску краљови-
ну неопходном за средњејевропску
равнотежу. И та неопходност с да-
на на дан показује се очевидије.
Чвала и сувише отворено продурићем
немачком „Drang nach Osten-у.“ Ау-
стрија већ пуца по свим швима од
тог свајног напора; Угарска тако-
ђер мора увијати да ће и она мора-
ти брзо пресма стати против њега.
Трудно да у Угарској ко озбиљно
допусти такву перспективу, да ће
се пангерманизам, сатрвни Аустрију,
зауставити испред неприкосновених
Угарске, и ако претрпи пораз у сво-
јој тежњи на Тријестине, које ће мо-
рати оставити својим савезницима
Италијанима, да ће се замислити
хоћели заузети угарску Ријеку и т. д.
Оцјењујући како треба паралелност
интереса, Мађари нијесу далеко да
распу неспоразуме, који нас дијеле,
и желе да им ми ивађемо на сусрет.
Али бисмо ми жељели видјети, да су
и Мађари готови да нам изађу на
сусрет не само ријечима него и дје-
лима.“

РИЈЕЧ КОЈА КРИЈЕПИ.

Поводом двадесетогодишњине ул-
тиматума, којим је Русија, последи Ђуни-
са, зауставила силу турску, петроградско
„Н. Време“ доноси чланак, у ком између
осталог вели: „У оном часу, кад је граф
Игњатијев предавао Султану ултиматум,
на Црном мору није било руског ратног
бродовља, руска војска није била мобили-
зирана, Русија није махала мачем, није
пријетила песницом, челиком окованом. Ру-
сија не само да се није ослањала на каквог
савезника, него чакротив онда као и сада,
Турску је подржавала морално и матери-
јално једна велика јевропска сила, а дру-
га, као и сада, пријатељавала је Словене.
Али је Турска чула, да уз Цара стоји
сва Русија. Турска је чула оне Цареве
ријечи изговорене у Кремљу 30 октобра,
одма последије ултиматума: „Ја знам, да сва
Русија са мном живи, не жели да се одва-
љу наше браће по вјери и по крви. Ако ја
видим, да нисмо добили никакве гаранције,
која би обезбједила мирне односе, што ми
имамо право тражити од Порте, ја имам
горду намеру дјеловати самостално... Нека
нам Бог помага да извршимо свети позив.“

„Ето зашто је једна ријеч Цареве за-
уоставила Турску и ота је принудила да
пристане на двомјесечно примирје... И од-
лука Цареве и његова ријеч у Кремљу,
није било дјело случаја, личне државне
воље — како се изразио Аксаков у једној
својој бесједи. — То је било највише исто-
ријски дуж. Он је говорио као пријемник
Цареве, као пријемник Ивана III, који је
пришао од Палеолога грб Византијски и спо-
јио га с грбом московским, као пријемник
Петра и Екатерине, као окупљени патри-
сти, старији предци и историјски заједна,
који се није прескичио.“

„И руски народ, по нетом историј-
ском и религиозном надахнућу, запечатив-
ши ту неприкидност историјског заједна
крвљу својих добровољаца, који су славно
пали на бојиштима у Србији, вјешто ће
одавати пошту тим херојима, за то што
благодарени чиницом подвигу, Русија је
тада преживјела такав историјски час, кад
се и држава и поједина личност обнавља
духом, поклађује душом и срцем, снажи
силама; када ишчежавају и расцјепљују се
све сумње, сви рачуни о користи матери-
јалној и политичкој.“

„Сјетити се данас тога преживјелог
славнога, поучнога прошлога часа корист-
но је не само ради успомене двајесетого-
дишњине његове. Русија је остала вјерна
својим историјским идеалима и завјестима.
Не тежи за материјалним сврхама, има-
јући пред собом своје нравствене и хриш-
ћанске идеале, проповиједајући мир и љу-
бан народа, Русија је кроз ову четврт ви-
ека узрасла, снажила се, па и није већ

усамљена као седамдесетих година. Разра-
сто се Словенство не само на Балкану
него и иза његових граница, и ако не
толико, да се никоме не би прохтјело на-
рушавати његова права. Па има и других
иноплемених народа и држава, с којима
Русију вежу заједница вјере и хришћан-
ских идеала, заједница љубави према отаџ-
бини, према правди и правини. И у слу-
чају нарушења или тешкога ма чијег права
не толико политички, го јест уопштено, ко-
лико братског и човјеканског, Русија нида
може устати цијелом својом колосалном по-
дизајућом снагом и зауставити својом мо-
ћу самосталном независном ријечи сваки
дрски покушај. Сви такви дипломатски ра-
чуни нестоје пред таквом ријечу, која се у
ној чије они, што се чуло и што је било у
основи Цареве ријечи, која је зауставила на-
срћане турске на Србију.“

Обраћамо пажњу наших читаоца на
овај чланак главног органа јавног мишља
руске престонице и руског народа, па не-
ка се још једном на-њ поврате и проуче
га, јер су ријетке пригоде, када сама дје-
ла изговарају оне ријечи.

РУСКИ СВЈЕТСКИ ПУТ.

Колосално подухеће словенске наре-
вине, о коме цијела свјетска штампа гово-
ри од како је на њему рад отпочет — ве-
лика сибирска жељезница довршена је.
Посљедња веза на том свјетском путу иза
Балканског језера кроз Манџурију до Порт-

артура скопчана је. Тако је већ довршена жељезница, која веже Русију и сву Јевропу са Тихим Океаном. Само још није жељезница саграђена поред Бајкалскога Језера, али је преко њега одавна већ у план стављен парниот превоз. Али овај савремено кратки комад простора и ако за сада мало задрижава на овом свјетском путу између два велика Океана саобраћај трговине и културе, не умањавља значај овог свјетског догађаја, који су произвели и остварили напори велике Русије на корист цијелог човјечанства а на славу Стоветства, које ступа с таквим епохалним дјелом у двадесети вијек.

„Ова нова добит културе, ова нова велика победа човјечијег генија и напора ума и воље — с оправданим поносом вели „Н. Време“ — јесте искључиво дјело Русије, која је узела на себе остварење тако важниог свјетског задатка и испунила га сјајним успјехом, у пркос огромних потешкоћа, које је требало савладати. Пазид десет година Цар Никола, онда Насљедник престола лично је отпочео радњу у Владивостоку, и данас је овај пут готов са изласком не само у Владивосток него и у Портартур. Остварење овог величанственог подухвата захтијевало је тешких жртава и великог напора. Кроз десет година Русија је потрошила око милијарде рубаља. Одужимање тако огромних средстава јевропској Русији наравно морало се осјетити; и била је потребита изванредна енергија и заузимање садашњег министра финансија, да се ово дјело доврши у тако сразмјерно кратко вријеме, у пркос тако непредвиђеним заплетима, као што су били китајски догађаји прошле године. Русији није лако било подијелити бремене тако колосалних расхода, али за то ми сада стојимо на азијатском истоку сасвим другачије него ли смо прије стали. Овом жељезницом преко Сибира и Манџурије на велики Океан ми у самом Сибиру дајемо живот цијелом новом свијету, огромном и разнотравном, који је досада био у немалој мјери Ахилесовом петом нашег међународног положаја, јер смо били принуђени на Азијатском истоку, да се ослањамо само на објављена океанским. Сада наша сила на далеком Истоку оснива се на сву јевропску Русију. Осим тога, налазак сибирске жељезнице на Велики Океан у Портартури епсом ствари ставља сву Манџурију у сферу нашег утицаја. Може се рећи, да ће сибирски пут присајединити Русији цијело ново царство, знатно не само по свом огромном пространству и по својим разним природним богатствима, него и по количини становништва. Са Манџуријом становништво Сибира сада није мање од 15 милиона душа. За вријеме Петра Великога сама Русија није имала више становника. Али сједињење овог новог свијета жељезницом са јевропском Русијом даје му много боље услове да се развија и расте од оних услова, у којима се Русија развијала и расла последице Петра Великога. Сљедоватељно, изгледа, које отвара Русији присаједињење у њен живот и културну радњу овог огромног новог свијета, нијесу тако далеки, да не интересирају савременике. Жељезница скраћује не само простор него и вријеме. Што је прије захтијевало стољећа, сад се подиже за десетке година.

„О свјетском значају новог пута нећемо се задржавати. Доста је познато из историје каквим се силним таласом подиже радиност народа новим свјетским пу-

товима. Само ћемо рећи, да у том обзиру сибирски пут показује све услове да постаје једном од најважнијих артерија свјетског трговинског и индустријског саобраћаја, а с тим заједно и могућим проводником јевропске културе у тај нови свијет, који се њој отвара овом жељезницом.“

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ.

ТУБЕРКУЛОЗА КАО НАРОДНА ВОЛЕСТ И БОРБА С ЊОМ.

написао Д-р. Киоф

с допунима превео с њемачког Д-р. Кујачић

(Наставак)

Шта је јектика.

Туберкулозна бацила. Јектиком се назива хронична (трајна) болест плућа, коју проузрокује туберкулозна бацила, кад у плућа уђе и тамо нађе погодне услове за свој живот и развој. С анатомске тачке гледишта болест се карактерише у главном тиме, што се у плућном ткиву појаве и развију небројно много веома ситних гучица или тако званих крвчица, у којима се обично ваза налази туберкулозна бацила. Бацила, што проузрокује туберкулозу, то вам је веома мали и слободним оком невидљиви микроорганизам, који се милионима милиона налази у ткиву оболелог плућа. Ето тај се ситниш створ мора сматрати и сматра данас специфичним узроком јектике и сваке друге туберкулозе у опће. Од тога се живог створа не распада само плућно ткиво у облику гнојења и разних гучица, него он сам осим тога дучи из свога тијела неку врсту и то веома јакот отрова (токсина), од кога баш највише и зависе разни спољни знаци болести. Између знакова су најглавнији: кашаљ, ркотина, грозница (повишење тјелесне топлоте, особито у вече, убрзано дисање (задува), болови у прсима, ноћно знојење, искашљавање и пљување крви (крвотитење) и јако и нагло мршање. У ркотини помоћу микроскопа и одређених боја може изијесно око познати у већини случајева туберкулозну бацилу, која изгледа у такот случају, као веома мали ситни штапић.

Којим начином улази туберкулозна бацила у човјечије тијело?

Туберкулозна бацила може ући у човјечије и у опће у животињско тијело:

- 1) помоћу дисања у плућа.
- 2) с зараженом раном у органе за варење, стомак и цријева.
- 3) кроз повријеђену кожу, на пр. кроз какву рану или греботину на кожи.

Из сва три та пута прије је најважнији. Ми ћемо о сваком напосе по реду и опширно говорити.

Како се могу бациле удисати?

Ркотина се осуши и пређе у прашицу. Један јектичавац, чак у периоду, док још не лежи, него се добро држи на ногама, може дневно искашљати и избацити из себе нејерватну количину туберкулозних бацила. Ако болесник кашље и изриче се свагда без обзира, по собама, путу и у опће свуда, ркотина се обично осуши и при најмањем вјетру, промаји или мјетњу подова, она се без мукс дигне у прашицу и лети

по ваздуху и при дисању, да како, лако улази у нос, уста и одатле у сама плућа. Ако је чељаде при том слабог организма, што се зове, ако је нискомо, то се налази у томе случају у великој опасности, да се не зарази туберкулозом и тиме не постаје јектичавац. Под наклоншћу или згодним земљиштем за раст и напредовање туберкулозних бацила развија се, кад је чељаде или по наслједству слабог састава и у опће слабујаво, или кад ослаби, што се на велику жалост мишу веома често дешава. услед претјераног тла неумјеренога живота у опће, оскудица и разних болести, од којих тијело јако слаби и опада.

Па чак и суви кашаљ јектичавајех опасан је у смислу заразе бацилама. А то ево како. Кад јектичавац кашље вазаду му лете из уста ситне капљице пљуваче, у којој се готово непрестано налазе бациле. То је у новије вријеме доказано многим пробима, те зато и није никакво добро да јектичавац кашље с отвореним устима, особито ако још с ким наблизу говори.

Шта треба да се ради, па да се спријечи ширење јектике помоћу туберкулозне ркотине?

Да се учини да ркотина не може шкодити. Прије свега треба добро да зна и сами болесник и његова околина, да су све мјере за предхрану и чување веома од великог значаја, како за њега самога, тако и за сву осталу чељад, која с њим у додир долазе. Паметно и строго чување брани самог болесника, да се попово сам не зарази, а другу чељад, што су око њега, да се не зарази и не разболе од исте болести. Свако јектичавац чељаде, па у ком степену своје болести оно било, треба добро да зна, да његова ркотина и пљувача могу лако да распрострају туберкулозну клицу, само ако се не учине којим год начином неопходним, прије него што се осуше, зато сваки болесник од јектике треба да има уз себе у свако доба нарочиту пљувачицу, у коју ће по потреби пљувати. Пљувачице у кућама могу бити из гвожђа, мједи или земље; оне треба вазада да су са широким грлом. Ма какве оне биле, вазада их треба до половине насуту водом ради тога да се не би ркотина могла осушити и у прашицу прећи и тијем путем бациле по ваздуху пренијети и распрострајети. У пљувачице се још могу метати влажне пилотине од дрва, мјесто воде или друге које течности. Кад се така пилотина напунити надоји и напунити ркотине, онда се и пилотина и ркотина с њоме заједно бацају у вајру и спаљују. Ко би употребио пилотину, то би морао најстрожије пазити, да се она никад не осуши и да се заједно с ркотинама најмање једном дневно стављају. Гдје постоји одводна канализација, може се вода с ркотинам из пљувачица просипати без икаквог претходног обрађивања у нужник. Иначе је потребно, па ако се и у нужник сишље, претходно је на вајри

1) Дешавало се доста често, да јектичавац, кад кашље не изриче него прождире балу и ркотину и тиме добије поред пљуваче још и пријеву туберкулозу. Зато се препоручује не само јектичавац него и другима, који кашљу нишом не прождире ркотину, јер је то обичај у свакоме случају и гради и опасан. (Преводилац.)

2) Тај је начин пуњања пљувачице, као неударан, готово свуда ни употреба избачен и замењен много згоднијим и лакшим с водом, особито згодним за тај посао, ако се још помеша с 5% раствором карболне киселине. (Преводилац.)

Што из ове трошне груде По свему узлази; Прежњине царства многа, Мора, скрипте п државе И највећа благочинја.

Ненавидче! знаш ли што је Од постанка на свјет овн? Из сјемена Каиноа Ненавист ти духовужна Земаљског је бесмртија!

Сваки ново-откривени редак Владицин, био у цјесми или у простот ком писму, драгоцјен је, јер у сваком наодимо по које ново зрнце или искрицу душе цјесникове; и за то ће и ова цјесница пријатно заинтересирати све Његошевце.

3. М. Ђ. Милићевић приповиједа на етој начин, како се једном приликом у првој половини октобра г. 1851 састао са војводом Кићанцином у Тополи, гдје су долазили власти и виђенији људи из околине, да поздраве већ прослављеног јунака у мађарској револуцији. Кад му је био престављен млади Милићевић, рећи ће му: „Мило ми је што сам те видео и познао; ја волим људе који се баве књигом; а пишеш ли стихове? — То пијесам ни огледао до сада. — А јеси ли читао Његоша? — Сами „Горски Вијенац“, а друго ништа.

— Треба да читаш његову „Лучу Микрокозму“, па да видиш како он ту свом учитељу кличе: „Да, свагда ми драги наставниче...“ И оде декламовати читану једну страну.

узаврети. 3) У фабрикама, дућанима, жељезничким вагонима, чекаоницама, судницама, кафанама, газдинству, једном ријечи свуда, гдје се купи много чељади, треба да су размјештене пљувачице, које су напуњене водом и које се редовно морају прати и чистити (дезинфицирати). За тај је посао проста пошира чапа, коју треба до половине водом напунити. На тај би се начин с оних, који доводе у опасност своје ближње тијем, што пљувају по тавану, скинула бар посљедња одговорност за тај грдни обичај. У болницама би боље било удесити пљувачице са заклопом, па кад би се оне држале још у каквој повиокој пањезици или пак мањем стоцићу за тај посао нарочито удешеном. У осталом има цно ред разних пљувачица, које све једним или другим начином подмирују потребу и одговарају своје позиви. Најприје да се упознамо с тако званом уздигнутом формом. Она је ево каква: начини се обично малц орманчић у облику кубуса и с једном повиоком ногом, обично од једнога метра. На орманчићу се удесе са стране врата. На самом завору од врата изнутра, т. ј. на оној страни, што је обрнута наизуна, утврди се пљувачица, која кад се орманчић затвори уђе сасвијем у њега.

Пљувачице. Пљувачица се тако удеси, да се може лако по вољи скидати и мицати са свога мјеста на заклопу од орманчића. То је потребно, јер пљувачицу треба често прати и чистити. Таква је пљувачица још и тијем згодна, што се она не види осим кад се отвори орманчић, да се у њу пљуне. Кад се орманчић затвори, онда још, што је веома важно, муве не могу да падају на пљувачице и ркотину у њима и тако да разнесе и распрострају. 4) Осим тога су уздигнуте пљувачице још и зато згодне, што је у њих болеснику много лакше пљувати. Ркотину уз то из тих пљувачица никако не могу докучити и лизати разне домаће животиње, као што су пси, мачке, кокошке, и др., што, да како, има неопходно велики значај у смислу заразе туберкулозним бацилама. За фабрике, разне радионице и др. могу се, као врло удесне препоручити гвоздене или тенећне пљувачице д-ра Предела, које су удешене за вјешање гдјегод при виду.

Изап куће јектичава болесник вазада треба да се служи такозваним цјесним пљувачицама. Готово па свију је најзгоднија Дешајлерова, она се може једном руком и отворити и затворити. Кад треба да се из ње проспе садржина и да се она очисти, треба да се одвије и отвори с доње стране. Друга пљувачица, која је јевтинија и која носи име Либгове, није тако удесна као Дешајлерова; у њој се мора садржина дезинфицирати и обезшодити, као год у великим собним пљувачицама.

3) Пошто сапрофити или гљивасте бактерије без сумње убијају туберкулозне бациле, то се ркотина од јектичавих слободно и без икакве опасности може изасипати и у обичне нужнике без канализације а да се нискомо претходно не кува. (Преводилац.)

4) Доказано је да муве и други насеки, који падају на ркотину, могу пренијети бациле с једнога мјеста на друго и тијем проузроковају заразу. Неки су научари налазили у муве у трбушној садржини живе туберкулозне бациле. Така муња, кад крепа, осуши се и у прашицу разваја, може бити узроком туберкулозне заразе. (Преводилац.)

(Наставиће се.)

44

— То треба да читаш — тек ту ћеш видјети како Његош високо уздиже!

Ја се још не бијаш повратио од чуђења овом војводином декламовању, а Кићаннин, ваљада видећи да сам слаб и сух, упита даље:

— Што си тако слаб?

— Здравље ми се пореметило још док бијаш ђак, па ето и сада не могу да се опоравим.

— Не знам са шта је то, рећи ће војвода више онима, које застасмо око њега, него мени: — да су људи који пишу књиге махом слабога здравља? Ето и сам Његош готово је на самрти! Бар тако ми јавља један пријатељ са Пријорја.

— Па он је и стар човјек, рећи ће намјесник Мијаило, преумишл да је ријеч о Петру I.

— Како стар, весео био, прихвати војвода: он је млађи од мене: Бог зна хоће ли ми сада бити и 40 година пуних!

Послије тога разговора, ми се опростимо с војводом и изиђасмо. Намјесник се много вајкаше што се је помео у владицама, а ја се не могах начудити толикој у војводе љубави за Његошеву поезију и тако јакот његовом памћењу!

4. Проф. А. Гавриловић саопштава следећу још необјављену пјесму Сима Милутиновића

Петру II.

С региона — ал' тек богоносна Роса капљом на стјепу је пала. Кам студени собом усељав је, У повоју араке жарког дана, Кад но лузи устрептав се буде,

ЛИСТА К.

ПЕДЕСЕТОГОДИШЊИЦА ВЛАДИКЕ ПЈЕСНИКА

Ондје ћемо побљескити нове податке, успомене и радове, који су се појавили, поводом педесетогодишњине Владике Рада, у ерпским књижевним листовима. До сада смо примили биографско „Коло“ са лијелим прилозима, а знамо да још мостарека „Зор“ и „Вранско Коло“ овој успомени, дуној толикога поноса и толике милосте, највишеју свечане бројеве. Нашим читаоцима биће угодан један општи преглед, у ком ће се огледати љубав данашњег нашег књижевног покољења према ерпском Великану.

1.

1. Биографско „Коло“ доноси на првом мјесту пригодни чланак од уредника му Д. Живаљевића, у ком на питање, чега имамо сада да се споменемо: да ли ерпска првога или почетка другог живота пјесникова, — одговара, да нам се објоје пред очи јавља; али док се и ту поново увијеравамо како је „земаљско за малена царство“, за утјеху нам се показује, како је истина, да је небеско царство за вјекове. Па настава: :

„Његош је био свјестан своје духовне снаге и величине. Савременици су га добро знали и цијенили — али и једно и друго биједи пред величином каква се данас нама указује, каквом нам се приказује ова душа великога пјесника из дјела

„Ниједан листак са „Горскога Вијенца“, вијенца славе његове а части ерпске, није за пола стољећа увенуо! Вријеме, псухитни судија, поклонило се бесмртну умрлога пјесника!

„Данас празнујемо први ступањ у дуговјечној слави посмртнога живота пјесникова. Дани су такога живота дуги и свијетли. Први је трајао пола стољећа, за њим наступују други, сјајнији и топлији. Ми данашњи скромни радници, нећемо докинути, да се још једном, последије друге половине стољећа, поклонило слави цјесниковој — али ћемо и тада, у свијету гдје нема жеља и страсти, бити поносни са вјечите славе нашега сународника...

„Захвално се клањам спомену твоме, теби који вјечно живиш тамо —

Ће Обилић над сјенима влада!“

2. Проф. Анд. Гавриловић саопштио је једну још нештампану пјесму Владичину, која се налази међу неким рукописима пок. Ђорђа Срдића, бившег писара Владичина. Ево је:

На Завидника.

Боже свјета! свемогући Створитељу Васељене! Милони јасни звјезда, Те небесни свјетло кресе, Кандила су даноноћна Што пред твојим горе лицем У знак чистог бесмртија...

А ми што смо? трунка мала! Дан и види, драк већ гута, Са рођајем нестане и. Али нешто опет има,

Дјело П. А. Ровинскога о Црној Гори награђено.) У свечаној сједници одјељења руског језика и словености Царске Академије Наука 19 октобра досуђивале су разне награде, и ту је дошло на ред познато дјело нашег пријатеља Ровинскога о Црној Гори. На ово је дјело поднио рецензију П. А. Лавров, професор петроградског универзитета, писац познате књиге о Петру Ц. Петровићу-Његошу, нагласивши, да ово дјело Ровинскога за Русе има особити значај, јер пролијева свјетлост на херојску историју малобројног народа, снажног народном енергијом и послушног своје достојној воји. Овом народу је свето своје српско име и испуњен је признањем према Русији. Труд г. Ровинског рецензет признаје етнографским подвигом, и проглашује да је писац потпуно заслужио награду Котљаревскога. Комисија редовних Академика В. И. Ламанскога, Корша и Соболевскога признала је оцјену рецензента потпуно основану и досуђила је П. А. Ровинском цијелу награду од 1000 рубаља, а у знак признања за оцјену његовог дјела П. А. Лаврову златну медаљу Котљаревскога. Сљедујуће досуђење награде Котљаревскога биће тек г. 1904, а рок натјечаја за ову награду одређен је 31 децембра 1903. Ми са задовољством саопштавамо ово по „Н. Времени“ а увјерени смо да ће и наши читаоци из свега срца честитати ту заслужену награду и тако високо одликовање нашем П. А. Ровинском.

(Словенска вечер у „Руском Сабрању.“) „Руско Сабрање.“ које је прошле године у Петрограду основано, 19 октобра посветило је вечер успоменом двајеспетогодишњици оног елементарног покрета руског народног духа, који је нашао израза у незаборавном московском манифесту Цара Ослободиоца. Сједницу је отворио пре сједник друштва Књаз Дитирије Петровић Голицин овим ријечима: „Као што народност састављају поједине личности, тако и душевни облик свакога народа означен је нравственим цртама лица, која овај народ састављају. Именом чистотога Руса ми називамо само доброга човјека, који се погледом не брине о својој користи, често одрже сјајем душевног пространства, постојано наклањања уздату се у све добро. Рус живи дубоким убјеђењем у силу Божије правде, и с тога није могао у себи лукавство развити. За њ се говори „Душа на распашку“, и то је права лепота, јер његово душевно биће оснива се на тражењу љубави. Руски народ прије свега је силан љубављу, који се не може одвојити од његових неких увијета. Љубав к Цару, љубав к вјери, љубав к отаџбини — то је његов највиши закон, његово врховно надахнуће, које га руководи и које је дало нашем отаџбину право на прекрасно име Света Русија. Ми нијесмо политичари, ако се узме, да се политичка вјештина састоји у томе, да се обмањује... Но зар то, што се Русија развила велика и моћна, и што се она по дугом путу стољећа постојано снажила и ширила — зар то не доказује нам, да се поштење цијелог народа као поједине личности ваља награђује? Разумије се, не ваља се у самом себи скупити. И с најмирољубивијим сврхама може се изучавати сусјед. Данас ће А. Ф.

Ритих поднијети извјештај о положају Словена у средњој и јужној Јевропи. Путања словенска улазе у област нашега устава, али не заузимају за нас прво мјесто, припадајући по превасходству „Словенском Добротворном Друштву“, које има у том обзиру искуства и вишене руковође. У сваком случају не треба гледати у нашим додирима са Словенством ма коју намјеру подизати питања иностране политике. Ми просто хоћемо знати, како живе наша браћа. Та је жеља многе од нас водила у словенске земље. Треба да се сјећамо, да је Рус силан истином, коју добива не само душевним проницањем, него и знањем.“ Иза тога је генерал Ритих поднио свој извјештај о савременом положају западних Словена, којима на челу стоји чешки народ. То се Словенство чврсто надало у Русију, али непрестано и само ради. Нова покољења замјењују изнемогле у народној борби. У чешкоме народу на мјесто Старочега дошли су Младочеси, а на мјесто оних готови су да ступе свежје силе. Таква борба не може остати без потпоре, у коју вјерују племенити борци. Дан словенског ослобођења није далак. Послије Ритиха говорио је генерал Комаров о јуначкој борби Срба против турске силе. Кад су изнемогле све силе — онда као један човјек цијело Словенство од Јадрана до Сјеверног Океана устаје, и Цар из Кремља објављује вољу Русије. Најпослије је говорио Цемовић, који се тек повратио из Старе Србије, своје отаџбине, и извјештаје је Сабрање о грозним догађајима, који су се збивали овога љета а и данас се настављају у овој најнесрећнијој словенској земљи. Уопште вечер је прошла веома оживљена и многобројни учесници овог састанка одијели су собом дубоких утисака.

НАРОДНА ПРИВРЕДА.

(Орах.) Орахово дрво све је ређе и ређе. Оно се немилице сатире и налушта и ако је оно веома корисно. Ми ћемо навести само неколико ствари о њему, желећи да се тако олако не сатире ово дрво. Све на овоме бијелом свијету има своје добре и своје лоше стране. Познато је, да орах врло брзо расте и да образује широк и затворену круну. Усљед тога, што му је круна честа и јако разграната осјећава он земљиште тако, да спречава сваки развитак биљног свијета у својој непосредној околини. Мрежа корјенова такође му је јако разграната. Корјен се распростира врло далеко а споредне жилице и кончићи тако су исплетени да образују читаву ситну мрежу каква се може наћи само код биљака које се у лонцима гаје. Нарочито је јако развијен корјен орахов у земљишту буавом, хумусном (црњевинастом) из кога извлачи сву могућу храну нарочито из најситнијих честица земљишта. Орахово дрво јако развија лишће и усљед тога спречава продирање кише нарочито у љето кад сва земља ишчекује капице кише. Баш ово је узрок због кога под ораховим дрветом не може да успијева ни поврће ни ма која друга усјевна биљка — па шта више и у близини ораховог дрвета неуспјешно је гајење усјевних биљака.

Орах не може да да толики принос колики би дало рецимо нека друга воћка

не“ остале извором за сазнање јавнога мишљења у доба смрти Владичине.

Из тог листа се види, како се с интересом прати болест Владичина, и како је објављена његова смрт: „Шта је његов народ у њему изгубио, шта ли цијело Словенство губи мужем Петром Петровићем Његошем о томе ће повјесница причати, којој припадају његов живот и његово дјелање.“ Па се за тим говори о његовом завјештају.

7. Затим долази чланак „Његош у италијанској књижевности“ од Д. Живаљевића. Чланак је доста исцрпан, и мора јако интересирати читаоца.

8. У књижевности биљешци А. Г. под насловом „Владичина пјесма о Помпеји“ видимо, да је најприје њен први дио био штампан у „Војвођанци“ за живота цесеникова, па у новосадској „Даници“ г. 1860 у цјелини, а саопштио ју је Андрија Стојковић из Тријешћа, пријатељ Владичин. Ту се савијају тексти и један другим исправљају.

9. Најпослије г-ђа Зорка Ховоркова из Прага саопштава чланак „Његош у Чеха.“

Као што се види „Коло“ се лијепо одужило успомену Владичиној, што га најбоље препоручује као књижевни орган савремености.

на истом простору али даје далеко већи принос но сваки други усјев, који би се гајио на истој површини. С тога, усљед данашњег начина привређивања, губи орах много и на више мјеста — не свуда — он се напушта. Ово је једна велика погрешка у толико прије што орах има и својих добрих страна, па кад би се само часком на њих осврнули видјели бисмо да он заслужује већу пажњу.

Назали смо рђаве стране ораховог дрвета, да кажемо сада и његове добре стране

1. Орах не прави разлике у земљишту. Он успијева врло добро и у брдским предјелима (само ако је земљиште мало расишљено) гдје друге воћке уопште не могу да успијевају. Он успијева прилично добро и на сувим косама, и у умјеренијим предјелима, који су за племенитије воћке одвек сурови и непогодни.

2. Орах се врло просто размножава. Он се развија врло брзо из сјемена (плода) и по правилу, без каламџена (што се код свега осталог воћа мора чинити) и без икаквог оризивања — уопште без икакве нарочите помоћи орахово се дрво развија сразмјерно брзо и у кратком времену видмо снажно дрво са лијепом круном.

3. У погледу њего доцнијих година орах не тражи ништа и овим се јако одликује од свих других воћака. Радони, као чиниће, профривање круне; чиниће и кречење стабла, који су, код осталих воћка, које се желе здраве и напредне одржати и од којих се жели и очекује добар принос, — неизбјежни, могу се потпуно уштедити код ораха, јер се они сами од себе чисте као што то годно пољопривредници кажу.

4. Орахово је дрво потпуно задовољно и кад се земљиште никада не обрађује и не љубри. Јер, усљед тога што има јако разгранат и развијен корјен, може дубље у земљу да продере и да скупља хранљиве материје, које су потребне за растење, развијање и образовање плода.

5. На ораховом дрвету не појављују се у већој мјери штеточине ни животинског ни биљног поријекла. И у овоме погледу чини он, дакле, изузетак од осталих воћака чије су штеточине од големог штете и мукe по земљорадницима.

6. Што се тиче самог брања плода она се може извршити на најлакши начин. Докле остало воће морамо пажљиво брати, могу се ораси дугачком мотком лако отресити, па и ако се при овоме тресењу плодне границе испидају — ипак орах роди и друге године.

7. Ораси се могу лако очувати и уопштити. Тражња ораха врло је велика у сранијеу са њиховом производњом.

Плод ораха се употребљује за јело, нарочито зими и оних година кад мало има другог воћа. Кад нас се не могу већи наши зимски празници ни замислити без ораха. Ко код нас пошти а да не једе ораха и пекмеза? Ко код нас дочека Бадњи дан а да му на столу нема ораха и сувих шљанца као и у сваком кућном углу? Ко се не осјећа још из дјетињства игре „лија“ и „тако“ са орасима, која је тако мила на Бадње-вече? Ко славу слави — а не прави колико са орасима? Колико се само ораха троши при прављењу разноликих колача? итд. итд.

Из језгре ораховог плода циједи се напредно добро уље (зејтин) за јело.

Од зеленог се ораховог плода прави слатко, горка ракија (потапањем орасића у љуту ракију), меће се у туришу а много их троше фабрике разноликих конзерва. Ликери од ораха (са додатком другог воћа) побишно су добри и ријетко која кућа да их нема.

Најзад и љуска плода ораховог није без значаја, јер се и она употребљава за бојење итд.

По осим плода од ораха се употребљује корисно и лист, и кора и сок.

Лист орахов има пријатан мирис. Кад се ово лишће прокува онда је одвар како веде, добар за шифулозну дјену а употребљава се још као средство против комараца и муха код коња.

Кора се употребљава за справљање једног средства за чинићење.

Најважнији дио орахов, који налази на најразноврснију употребу у домаћем животу то је дрво орахово. Од њега се праве, као што је познато, разне домаће ствари као: ормани, столови, оквири итд. које се веома цијене и добро плаћају. Баш за то што је орахово дрво тако добро за све могуће ствари и што лијепо и укуено израђено својом лепотом надмапа сва остала дрвета, орахово се дрво јако тражи; сјекло се и сатирало немиле, док се није дотле дошло да данас имамо мален број развијених орахових дрвета.

Кад само за часак посматримо ораховне добре стране, видимо да их има тако много да он допета заслужује највећу пажњу и сам себе препоручује, тако да није нужно да се ма шта за њ говори.

Но орах се корисно може употребити још и као украсно дрво по шеталиштима и поред друмова. Његова је круна, као што смо напријед напоменули, веома лијепа и велика; у њој налазе наше корисне птичице (у густом гранау и лишћу) своје

склопште. Нарочито је он одан за оне предјеле гдје нема шума и других воћака, јер ту је он право уточиште корисним птицама, гдје се ове од својих непријатеља скривају. Путници и пољски радници налазе пријатног одмора у дебелим гранама ораховог дрвета, а често пута ту им је згодан склон и од кише, нештоде и притече.

Да станемо ондје и завршимо ријечама: Пољопривредници садице свуда тако орах гдје он не може штетити усјевима биљкама и труд ће вам се богато наградити, јер корист од ораха далеко су веће но штете.

„Тежак“

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 2 новембра.

(Женска радничка школа на Цетињу.) 28 октобра, на дан св. Арсенија, другог архијерејског епископа српског, по призивању св. Духа, отворена је ондје, ваузимањем началнице дјевојачког института Царице Марије, Софије Петровне Мертваго, прва женска радничка школа. Сјутрадан замолила је телеграфично началница института Њезино Величанство Италијанског Краљичу Јелену, да милостиво одобри, да Њ. Кр. Височанство Књагинња Јоланда буде покровитељица ове школе. — Њ. В. Краљица Јелена најмилијостије се одважала овој жељи, изјавивши телеграфично да се радује, што ће ова радничка школа у Црној Гори носити име Њезине Узвишене Ђерке, те тако ће се ова школа звати „Женска радничка школа Књагинње Јоланде.“ — За учитељицу у овој школи назначена је госпођа Видосава Мемедовић рођ. Ђукановић, и одмах сјутрадан отпочела је она свој рад са 14 ученица које су с примјерним владањем и добрим успјехом већ свршиле основну школу и ижебале се још прошле шк. године за три мјесеца у ткању и плетењу грешпа под руководством ваљаних и вриједних учитељица г-ђе Јелене В. Ђурић и г-ђице Марије П. Цањенић. Осим у ручном раду поучавају се исте ученице још и у техничком цртању, које предаје њима, као и ученицама основне школе академски сликар г. Мило Врбица.

Тако се испунила давна потреба нашег женског подмлада и све прилике, у које је постављена ова нова школа, јамче нам да ће она имати сигурног успјеха и да ће послужити као добар примјер и расадник за што више развијање оваквих лијених и корисних установа у нашој отаџбини.

(Дукљанске ископине.) Млади археолог г. Роберто Парибени из археолошке школе у Риму бавио се проучавањем на дукљанским ископинама од пола септембра до пола октобра, и открио је и проучио знатан број нових старо-римских натписа.

(Италијанска манифактура.) Госп. Ђулио Рапани, агент више италијанских трговачких кућа, одио је са кампионима у Подгорицу и Никшић. И чујемо да је добио наруџбину и преко очекивања. Тим се отвара нашим трговцима нова пјача, која може издржати утакмицу досадашње у цијенама и у квалитету. Ми смо гледали разне кампионе и држимо, да су кадри, да развију све чвршће наше трговинске несе са Италијом.

(Прва православна црква у јужној Америци.) Из Буенос Ајреса пише нам један пријатељ: „Извршила се ово наша лавинашка жеља, јер у неђљу на 6 т. м. (октобра) освештамо нашу цркву Свету Тројицу. Ово је прва и једина црква православна у јужној Америци гдје се поје наша литургија. Радосно проведосмо онај дан сви а најпаче ми, ова шачица Срба, јер свештеник на олтару молећи Бога за Цару руског молио је и за наш понос Књаза Николу.“ Из приложених устрижака мјесних ипанајелеких апостола „El Pais“ и „Diario“ видимо да је освештање те цркве извршено великом свечаношћу; били су присутни Преједник републике са свим министрима, цијело дипломатско тијело и грађанске власти. Нарочити одбор за ову свечаност био је овако састављен: г. г. Јово Вукасовић, Александар Русовић, Коста Тројановић (Срби), Сабас Н. Сабас, Александар Патријос, Н. Каравиас (Грци), Абрахам Хухе, Филип Захуда и Зелин Јазам (Арапи). Освештење су извршили протопоп Парастов и ђакони Јосиф Миленко и Јероним Чеснае. Хор је био састављен од више госпођа и господе, а њим је управљао ђакон Миленко. Послије освештења слиједила је литургија, па је протопоп Парастов држао пригодно бесједу, на свршетку захваливши Преједнику републике блике на учешћу у свечаности, и хор је отијевао свечано „Тебе Бога хвалимо.“ Најпослије су г. Јово Вукасовић и Абрахам Хухе од стране православних подијелили протопопу на дар скупшени бриљантни крст из петроградске радионице Шубертове са албумом, из којег је ђакон Миленко да глас прочитао посвету. За пријеме ове свечаности била је пред првом упарађена једна чета војника и екватор

А живахне по гори миљенче — У пизине ерскијећ дубрава Бистрог вира травнолазне шаље, Тко је жедан да се водом поји, Тко је засио да га жубор буди Тко л' не хаје нег ми Вишњи суди!

Здрав ми био, духа само својна! Раде л' роду чин'ја радовање, Радовање ал' богме дјелање!

Не знамо дал је испјевана љепша пјесма Владици, и дали је „свагда му драги“ наставник мању а љепшу иједну испјевао.

5. У сачуваној преписци Вука Караџића налази се и дванајест писма Владичиних. Од њих „Бјело“ доноси два: најраније, из Петрограда од г. 1833, и најдоцније са Цетиња, које је Владика писао двије недјеље испред смрти.

Оба су писма врло интересантна и карактеристична, а у њима надозирамо ону исту слику, коју нам показују сва дјела Владичина.

6. Долази чланак „Владичина смрт по одзиву ондашње штампе“ од проф. А. Г. Год. 1831 налази се у Биограду „Српске Новине“ у Војводини је налазио „Српски Народни Вјесник“ и до пред јесен „Војвођанка“ у Пешти „Бетопице“ Матице Српске, а у Задру „Српско-далматински Магазин“ „Бетопице“ је тек г. 1858 дошло говор, који је пок Јован Суботић држао па парастосу пјесникоу. Изгледа да писац није имао при руци „Магазин“ и „Вјесник“ а „Војвођанка“ је била престада. Само су биоградске „Српске Нови-

кошпие. Листови поменути потајно опи-
сују како је текло осветљање: прање све-
те трпезе, миропомазање алдова, литију
крз пркву и ношење антимије и дрве се
напојем богослужењу и појању. Лако себи
мислимо престајати радост оних православ-
них, који живе у Буенос Ајресу, а који
нијесу видјели своје пркве од како су се
ту настанили. Међу њима је Срба из Боке
Которске можда највише, од којих има,
који заузимају угледне положаје, као што
свједоче имена њихова у одбору за све-
чаност.

Нови српски лист у сјеверној Аме-
рици. Поред „Слободе“ у Сан-Франциску
почео је излазити нови српски недељни
лист „Србин“ у Питсбургу под уредни-
штвом нашег Јуботинићана г. Митра Ша-
бана. Примилли смо 5 број врло добро уре-
ђен. Овој појави се радујемо, јер свједочи
да је међу оним нашим саплеменитима жива
српска свијест, која их чврсто веже са њи-
ховом отаџбином, која их прати у далеком
свијету с материнском љубави и најбољим
жељама.

— Пишу нам из Братоножића:

На 6 октобра уграби нам немила смрт
ријетког племеника а из братства Гилића,
Милана Перутина, официра из села Винца,
сина покојног Перуте Николина, којег је
и наш Вјетски Господар овјековјечио у
свом сјећу „Нова кола“.

Покојник је преминуо млад — у нај-
љепшем цвијету своје младости; али ипак
својом мудрошћу, искреншћу, поштењем,
стекао је толику љубав у народу, да у ци-
јелом племени братоножићком није било
тога који га није волио. Још као момче од
својих 15 година, учествовао је у потоњем
рату на Повчиће, где се одликовао као
храбри војник у чети, којему се свршетком
истог рата дало официрство, а услед по-
гибије његовог брата Божка Г. 1884 свр-
шио је у Никшићу војничку пјешачку
практику са најбољим успјехом.

На глас његове смрти искупио се сав
народ, тако рећи из Братоножића и мушко
и женско. По овоме се може виђети коли-
ку је љубав имао међу народом. Осим Бра-
тоножића саучествовали су у жалости из
Куца: Сјеничани, Биочани и Медунјани,
а из Васојевића: Љеворечани. Сви свеште-
ници братоножићки опојали су га. Вели-
ка гомила народа пратила је покојника до
његовог вјечног спавајлишта, а са много су-
ва положили у гроб. На челу спровода био
је бригадир В. В. Ивановић, командир поп
Никола са официрима и барјактарима бата-
љонским, кап. стој. војске Н. Митровић,
кап. В. Грујић и оф. Стеван Марић.
Нека му је лака родна земља!

Телеграми Бечког „Кор. Бира“.

ЦАРИГРАД, 28 октобра. —
Велики Везир Халил-Рифат-паша у-
мро је.

ПЕТРОГРАД, 28 октобра. —
Сибирска железница довршена је до
Владивостока и Портатура.

НЕКИН, 30 октобра. — Двор ће
се повратити до мјесец дана.

БЕРЛИН, 31 октобра. — Цар
Вилхелм је примио оставку посла-
ника у Лондону Хатцфолда и дао му
ред за заслуге пруске круне.

ПАРИЗ, 31 октобра. — „Хавас“
доноси, да су силе заштитнице на-
стојале да Принц Ђорђе прими об-
новљење комесаријата на Криту док
истиче тригодишњи рок.

ЦАРИГРАД, 1 новембра. — Пор-
та испунила разне аустроугарске ре-
кламације.

АТИНА, 1 новембра. — Листо-
ви доноси да су велосиле заштитни-
це повољиле Принцу Ђорђу, да грч-
ка војска замијене војску интерна-
ционалну на Криту.

БЕРЛИН, 2 новембра. — Граф
Матерних, пруски министар у Хам-
бургу, замијониће Хатцфелда у Лон-
дону.

ПАРИЗ, 2 новембра. — При
расправи пројекта о правилнику ме-
ханизмог рада и услова пензија при-
мљен протупредлог, који одређује
десет ура рада на дан и пензију
послије двадесет година службе, са
338 против 37 гласова.

Англо-бурски рат.

ЛОНДОН, 28 октобра. — На
банкету у Гидсхалу Саллаберџи је
пјавио, да је садашње доба тешко,
али ће се мир уздржати. На средо-
земном мору било се мало наобла-
чило, али се разведрило. Што се

тиче рата у јужној Африци нема
разлога песимизму.

ХАГ, 30 октобра. — Сазван је
административни сајет арбитражног
суда да одлучи на предлог бурски
односно јужноафричког питања

Франко-турски сукоб.

ПАРИЗ, 28 октобра. — Каљар
је телеграфао Лавесону потанкости
искрцавања и заузимања царипари-
це у Митилени. Искрцао је само јед-
ну чету, коју су становници при-
мили са повјерењем. Посљедња де-
пеша из Цариграда доноси да је
Бапет примио упутнице на турске
царипарице, које покривају цео кре-
дит Лорандов од 1/2 1902 до 1/5
1903.

— „Хавас“ из Цариграда јавља
да је Бапет примио саопштење од
Порте односно осталих рекламација
француских, те се конфликт може
сматрати као завршен.

ПАРИЗ, 29 октобра. — Кон-
фликт франко-турски је уређен. Ес-
кадра Каљарева оставиће сјутра Ми-
тилен и поћиће по свој прилици на
Сиру. Костан ће брзо отпутовати у
Цариград.

ПАРИЗ, 30 октобра. — Фран-
цуска ескадра оставила је Митилен
и кренула је пут Сире, њеки бро-
дови ће поћи у Фокеу код Змиране
да узме огњена, па ће на Сиру.

Службене Објаве.

О Б Ј А В А.

Петар Милов Поповић из Сотонића
позива се овим, сагласно ријешењу од 7
октобра ов. год. под број 1275. Књажевског
Великог Суда, да се у року до 1. марта
идуће 1902 год. пријави Књ. Окружном
Суду на Виру, ради поравњања или испла-
те дуга својим дужитељима; у противном
ће се намир учинити од његова имања о
наведеном року.

Број 938. IV 1901. 152.

Вир, 15. октобра 1901 год.

Кап. Малин Радован.

Књ. Окр. Суда на Виру.

Р. 74 Број 196 2—3

О Б Ј А В А.

Овим се износи на јавну продају имо-
вина Филипа В. Шарановића, у Косови Луг,
за измир његових дугова, која се састоји
у рала 19 и 1/4 косачице и орачнице, у сле-
деће:

1. у Лозане рала 5 и 1/4, а граници
од истока Стева Паунова, од сјевера, запа-
да и југа путем;
2. рала 5 1/4, граници од истока Пек-
на Васова, од сјевера Милоша Дакова, од
југа путем;
3. рала 3 и 1/4, граници од истока,
апада, сјевера путем, а од југа Ива Јо-
кова;
4. рала 5, граниче од сјевера Мика
Авгичина од истока Илија Марков, од запа-
да путем;
5. рало 1, граници од истока Божко
Радоичин, од сјевера Пекна Васова, од ју-
га путем.

Горња имовина процијењена је круна
4030, те ко би желио исту купити, као и
они који имају право прече купње, нека се
пријаве са кауцијом од 10% процијењене
вриједности, потписом на Орју Луку 18
новембра 18 децембра о. г. и 18 јануара
1902 год. где ће се продаја држати и
уступити понудиоцу највише цијене, али
не изпод 2/3 проције.

Број 367.

Орја Лука 18. октобра 1891. г.

Кап. Јанко Бошковић.

Р. 186 Број 197 2—2

О Б Ј А В А.

Пошто се овдашње куће Мила Јанкова
Думовића, процијењене 5400 круна, на 1-ви
о. мј. нијесу продале, према објави изне-
шене у 26 броју „Гласа Црногорца“, то
се исте поново и посљедњи пут износи на
јавну продају.

Лицитација ће бити у канцеларији
потписате Управе на 1-ви Априла 1902 год.
од 2 до 4 сата послје подне и одпочиње
са 2/3 процијењене вредности.

Број 2489.

Цетиње, 23 октобра 1901.

Управа

Општине Вароши Цетиња.

Р. 72 Број 199 2—3

О Б Ј А В А.

Овим се износи на јавну продају имо-
вина Радуме Крпељине из Пажића, т. ј.
кућа од 7 лаката; орачнице и косачице ра-
ла 5, горе лишњак 1 и метех са комуном
као осталом селу.

Горња имовина даје круна 1040 и ко
би желио више дати нека се пријави са
кауцијом 10% потписаном на Орју Луку
22 новембра, где ће се продаја држати и
уступити понудиоцу највише цијене.

Број 370.

Орја Лука, 20. октобра 1901. год.

Кап. Јанко Бошковић.

Р. 78 Број 200. 2—2

О Б Ј А В А.

Пошто ни на трећем року није нико
хтио купити и кућу и ливаду Илије Бо-
жовића, која је у званични лист штампана,
то се иста опет износи на јавну продају,
за дуг Јевта Весковића. Кућа је уније-
на круна 300, а тако износи се на јавну
продају 4 косе ливаде у Сињанину уније-
њене круна 80, која граничи ливадам Мика
Крстова, Лазара Пипера, Илије Тадишића,
Радосја Перованова и Рада Јокова. Позива-
ју се сви они који би желили речену кућу
и ливаду купити, као и они који имају
право прече купње, да уз положену кау-
цију од 10% присуствују распродаји.

Лицитација ће се обављати у Лицино
у Каљиха село и то: 8. Марта 1902. год.
и тога дана уступиће се за 2/3 проције-
не вриједности.

Број 326.

Колашин, 1. октобра 1901. г.

Кап. Малин Радован.

Р. 134 Број 201 1—2

О Б Ј А В А.

Овим се износи на јавну продају око
шест рала земље и ливаде Богдана Тош-
кова из Плана за 210 круна што дугује
Перовану Зекову. Поменути земља и лива-
да налази се у Планају а у пет комада и то:
у Лугу око 2/4 ливаде унијењено је круна
60 а граничи, ливадам Станише Илија
Једа Јокова, Јоваша Васиљева и Маквом.
Други комад око 1/4, 1/8 ливаде у пољу
унијењена је 80 круна а граничи, ливадам
Радована Јукова, Мираша Тошкова — тре-
ћи комад под Цклагом на врх поља око 3/4
оране и косане унијењено 60 круна, а гра-
ничи, ливадам Радована Јукова и Мираша
Тошкова, а по врху зидом. Четврти комад
на Поду 1/4 орачнице унијењен је кру-
на 30 граничи, земљом Мираша Тошкова,
ливадам Радована Јукова, Перише Милко-
вића и земљом Радисава Милунова. Пети
комад, ливада у Лучкој гори у Доду око
1 косе унијењена круна 90 граничи: лива-
дом Мика Трипкова и Радисава Милуно-
ва и комуном.

Позивају се сви они који би желили
речену земљу и ливаду купити, као и они
који имају право прече купње над истом
да уз кауцију од 10% вриједности при-
суствују распродаји.

Лицитација ће се обављати у Плану
код потписатега и то: 1 на 23. Новембра
о. г. у два часа по подне. Друга опет за
30 дана од прве у горе означеном часу.
На прва рока два резена земља и ливада
неће се продати испод проције, већ на
трећем року али не ни таде испод 2/3 про-
ције.

Број 325.

Колашин, 15. октобра 1901.

Кап. Малин Радован.

Р. 256 Број 202. 1—2

О Б Ј А В А.

Овим се износи на јавну продају имо-
вина Блажије Томпчина из Пажића.
Иста се састоји орачнице рала 4 и 1/4
на више мјеста под Пажиће и 1 лишњак
горе у Вучицу 1 дионицу метеха у Торолу.

Горња имовина процијењена је круна
596. за памир његових повјерница, те ко би
желио исту купити, као и они који имају
право прече купње, нека са кауцијом од
10% процијењене вриједности пријави под-
писом на Орју Луку 24 новембра, 24 де-
цембра о. г. и 24 јануара 1902 год. где
ће се продаја држати и уступити понуди-
оцу највише цијене, али не изпод 2/3
проције.

Орја-Лука 23 октобра 1901 год.

Број 374.

Кап. Јанко Бошковић.

Р. 112 Број 203 1—2

О Б Ј А В А.

Којом се износи на јавну продају
земља Јерелија Б. Кецојевића у Пирном
долу 1. у подкутицу на брду орачнице 3/4.
2. у Крушцу орачнице 1/4 и 1/8. 3. у Јар-
чипшта косачице 2 косе. Поменути баштину
процијенила је зато одређена комисија 320
круна. Земља ће се продати за исплату
што Кецојевић дугује болници Данило 1
круна 213. Ко жели купити нека се при-
јави подписатоме на 1/12 ове године у
Пирном долу.

Број 654.

Боричје, 21/10 1901 год.

Кап. Никола Бајалић.

Р. 82 Број 204 1—2

О Б Ј А В А.

Пошто се кућа пок. Вука Јокљичина
Мартиниовића, постојећа у овој вароши у
„Катунској улици“ број 58, процијењена

5400 круна, према објавама изашлим у 26,
27 и 28 броју „Гласа Црногорца“, није
продана на 1-ви о. мјесеца као посљедњи
дан трећег рока јавне судске продаје —
то је продаја исте ријешењем ове Управе
од 23 т. м., број 2490, одгођена на шест
мјесеца т. ј. до 1 априла 1902 год., кога
ће се дана држати посљедња лицитација
од 10 до 12 сати прије подна у канцелари-
ји потписате управе.

Лицитација ће отпочети са 2/3 про-
цијењене вриједности.

Број 2490.

Цетиње, 23 октобра 1901.

Управа Општине Вароши Цетиња.

Р. 104 Број 205 1—1

О Б Ј А В А.

Пресудом Књ. Окр. суда Улицког
од 22 октобра о. г. 277 износи се на јав-
ну продају кућа са дољеописаним имањем
овдашњег Ђура Машановића.

Кућа је дугачка међу зидовима 7 1/2
метара, а широка 5 1/2, која је у предњој
половини без пода, а у другој позмиљша
и посалицама камењем. Уз исту је кућина
позмиљша међу зидовима је дугачка ме-
тар 4 и 70, а широка 2 и 95. Такође истој
кући припада и земљиште прилично обра-
ђено 1 мет. 540 у којој површини има
девет коријена маслина од којих осам рају.
Такође у истој површини има лозама заса-
ђено 1 м. 102.

Вишеописана имовина налази се у
овој вароши махалу „Пинеш“ Граничи:
с једне стране виноградом Мркана Калуђе-
ровића, с друге зградом Марка Вукослаче-
вића, с треће путем и са четврте зградама
Јова Тоцова и Лазара Богданова, а уније-
њено је круна 380.

С овим се позивају они који би же-
љели купити поменуто имање и они који
имају права прече купње, да у потписаној
канцеларији буду присутни 11 децембра о.
г. у 3 сата по подне, као и 11 јануара и
11 фебруара 1902 године. Продаја се неће
на прва два рока извршити испод проци-
јењене вриједности, а на трећем и потоњем
изпод 2/3 исте.

Лицитанти прије по што отпочне ли-
цитација имају положити кауцију 10%
од процијењене своје оноко како то про-
писује закон о јавним продајама непокрет-
ности.

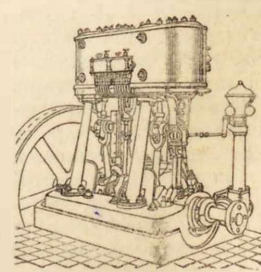
Улицњ, 27 октобра 1901 год.

Кап. Малин Радован.

Р. 232 Број 206 1—2

Приватне Објаве.

Stabilimento Lazarus Fiume

Направљање
парних машина,
парних котлова
и парних ланаца
по прописима
и к. ратне ма-
рине.

Направља-
ње трансмисија и
кобла.

„Ливаоница
гвозда, челика и
туча.“

„Поправке“

Fiume: MOLO LUNGO.

П. п. Број 20 9—20

Цијеница на заштити белимачи.

ПРВА ДИСТИЛЕРИЈА

РОЗОЛИЈА МАРАШКИНО, ЕЛИЗИР „ВАЛХАЛ“,
ПЕЛИНОВИЦА И СВАКОВРСНИХ ЛИКЕРА

Ђ. С. Матавуља

Шибеник — Далмација

Препорука своје производе.

П.п. Број 32 2—6